

MADA: MAWASILIANO

MAANA YA MAWASILIANO

Mawasiliano ni **kitendo cha watu wawili au zaidi kubadilishana taarifa, mawazo, hisia au maoni kwa kutumia lugha au alama**. Ni njia ya kuelewana na kushirikiana katika maisha ya kila siku.

VIPENGELE VYA MAWASILIANO

Ili mawasiliano yatimie, lazima yawe na vipengele vifuatavyo:

Kipengele   **Maelezo**

Mwasilishaji   Mtu anayetoa ujumbe (mtu anayeongea au kuandika)

Ujumbe   Taarifa au habari inayotumwa

Mpokeaji   Mtu anayepokea ujumbe

Kituo/Chombo   Njia au njia inayotumika kupeleka ujumbe, mfano: redio, simu, maandishi, sauti

Mwitikio   Jinsi mpokeaji anavyojibu ujumbe aliopewa

Muktadha   Mazingira yanayozunguka mawasiliano (wakati, mahali, hali)

AINA ZA MAWASILIANO

a) Mawasiliano ya Mdomo

- Mawasiliano yanayofanyika kwa kuongea.
- Mfano: mazungumzo, mahojiano, mihadhara, hotuba.

b) Mawasiliano ya Maandishi

- Mawasiliano kwa kutumia maandishi.
- Mfano: barua, ujumbe wa maandishi, matangazo, ripoti.

c) Mawasiliano kwa Ishara

- Mawasiliano yasiyotumia maneno bali alama au viashiria.

- Mfano: kutikisa kichwa, kunyoosha mkono, ishara za barabarani.

d) Mawasiliano ya Kimya

- Hutumia matendo au mihemuko bila maneno.
- Mfano: tabasamu, kununa, kulia, kunyamaza.

UMUHIMU WA MAWASILIANO

1. **Kuelewana kati ya watu**
2. **Kufanikisha shughuli za kila siku** (biashara, elimu, siasa, familia)
3. **Kuelimishana na kutoa taarifa**
4. **Kudumisha mahusiano ya kijamii**
5. **Kusaidia katika kufundisha na kujifunza**

VIKWAZO VYA MAWASILIANO (Changamoto)

Mawasiliano yanaweza kukumbwa na matatizo kama:

1. **Kutokuelewana kwa lugha** – lugha ngeni au isiyoeleweka.
2. **Kelele au usumbufu** – hali inayozuia ujumbe kufika vizuri.
3. **Hisia kali** – hasira au huzuni huweza kuathiri mpokeaji.
4. **Ujumbe usioeleweka** – ujumbe ukitumwa bila mpangilio mzuri.
5. **Mitazamo tofauti** – watu kuwa na mtazamo tofauti kuhusu jambo fulani.

MBINU ZA KUBORESHA MAWASILIANO

1. **Kusikiliza kwa makini**
2. **Kuchagua maneno sahihi**
3. **Kutumia lugha nyepesi na inayoeleweka**
4. **Kuhakikisha ujumbe ni wazi na mfupi**
5. **Kutoa nafasi ya majibu au maoni**

6. Kuzingatia muktadha na hadhira

TOFAUTI KATI YA MAWASILIANO YA MDOMO NA MAANDISHI

Mawasiliano ya Mdomo

Haraka na papo kwa papo

Hutegemea sauti na matendo

Huathiriwa na muktadha moja kwa moja

Mwitikio hupatikana mara moja

Mawasiliano ya Maandishi

Huchukua muda kufika

Hutegemea maandishi pekee

Huhitaji maandalizi ya lugha

Mwitikio unaweza kuchelewa

MFANO WA MAWASILIANO

Mazungumzo ya mwanafunzi na mwalimu kuhusu somo fulani:

Mwanafunzi: "Shikamoo mwalimu."

Mwalimu: "Marahaba. Habari za leo?"

Mwanafunzi: "Nzuri. Naomba msaada kuhusu somo la Kiswahili."

Mwalimu: "Karibu. Unataka kusaidiwa nini hasa?"

Katika mfano huu, mwanafunzi ndiye mwasilishaji wa ujumbe wa kuomba msaada, mwalimu ni mpokeaji, lugha ya mdomo ndiyo chombo, na mazungumzo linafanyika darasani (muktadha).

Ukihitaji:

- **Maswali ya mazoezi,**
- **Mchoro wa vipengele vya mawasiliano,**
- **au muhtasari wa haraka,**
niambie tu na nitakutayarishia.